

Met de zomer in aantocht krijgen we regelmatig vragen rond medicatie op kamp. Mag je medicatie toedienen? Of helemaal niet? En zo ja, welke? We gingen op zoek naar de letter van de wet en geven je een woordje uitleg.

De wet

Wettelijke bepalingen

In het K.B. van 10 november 1967 staat vermeld dat het geven van geneesmiddelen voorbehouden is aan:

- + artsen;
- + apothekers;
- + apotheekassistenten (onder toezicht van apothekers);
- + tandartsen en vroedvrouwen, binnen hun wettelijke bevoegdheden;
- + verpleegkundigen, op voorschrift van de arts.

Alle andere personen die geneesmiddelen geven, zijn strafbaar. Bovendien kan je aansprakelijk gesteld worden voor lichamelijke schade als gevolg van het toedienen van geneesmiddelen.

Wat betekent dit voor jou op kamp?

Tenzij je onder bovenstaande doelgroepen valt, is het dus niet toegelaten om medicatie te geven aan minderjarigen, zelfs niet als deze verkregen kan worden zonder voorschrift, zonder dat je extra toestemming hebt.

Je mag minderjarigen alleen medicatie geven als je

- + een voorschrift hebt van een arts;
- + of als je een schriftelijke toestemming hebt van de ouders of een voogd.

De reden? Wanneer een kind een allergische reactie of nevenwerking zou vertonen op het toegediende geneesmiddel, kan de persoon die de medicatie toediende aansprakelijk gesteld worden voor eventuele lichamelijke schade.

Toestemming

We raden af om op mondelinge toestemming van de ouders of voogd (of arts) alsnog medicatie te geven. Vraag steeds een schriftelijke verklaring. Stel bijvoorbeeld dat een vader je apart neemt wanneer hij zijn kind naar je kamp brengt en meldt dat er een pilletje is bijgekomen. Breng hem dan op de hoogte dat hiervoor een akkoord van de dokter gegeven moet worden voordat je deze mag toedienen.

Medische fiche

Ouders kunnen wel aan de leiding vragen om hun kind bepaalde geneesmiddelen toe te dienen tijdens de periode van het kamp. Dit is enkel mogelijk wanneer de ouders hiervoor de medische fiche laten invullen en ondertekenen door de huisarts die hun toestemming en instructie geven. Daarom is het belangrijk dat je van elk kind dat meegaat op kamp een ingevulde medische fiche hebt, ingevuld door de arts en ondertekend door de ouders of voogd. Je kan een voorbeeld van onze vernieuwde medische fiche vinden in de bundel van de kampzending en op de website van Jeugd Rode Kruis.

In de medische fiche werden twee belangrijke vernieuwingen toegevoegd om wettelijk in orde te zijn:

- + je dient te vermelden wie toegang heeft tot deze gegevens;
- + je dient de volgende clausule te vermelden:

Deze persoonsgegevens worden verwerkt voor de begeleiding van het kind [omschrijving doeleinde, bijvoorbeeld als deelnemer tijdens één van de kampen van Jeugd Rode Kruis]. Conform de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, hebt u het recht op toegang en verbetering van de verzamelde persoonsgegevens. U hebt het recht om zich kosteloos te verzetten tegen het verwerken van uw persoonsgegevens voor werving- en communicatiedoelstellingen. U kan deze rechten uitoefenen door ons te contacteren via [contactgegevens, bijvoorbeeld jeugdrodekruis@rodekruis.be].

Ook voor meer informatie kan u terecht op bovenstaand mailadres.

Vraag geen toestemming op voorhand

Soms zien we op medische fiches de vraag verschijnen of de ouders of voogd de leiding de toestemming willen geven om – indien nodig – vrij verkrijgbare medicatie te mogen toedienen. Doe dit niet! Wettelijk gezien mag je als jeugdleider (maar evengoed als initiator of jeugdmonitor) geen medicatie aan minderjarigen geven. Ouders die – via de medische fiche – op voorhand de toestemming vragen, betekent evenveel als “carte blanche” krijgen. Er is immers heel wat medicatie vrij verkrijgbaar. Bovendien is er veel “eenvoudige” medicatie (bv. paracetamol) die je niet (zomaar) aan kinderen of jongeren mag geven en er gelden voor elke soort medicatie ook andere voorschriften.

Bescherm jullie team hier dan ook in en weiger dergelijke medicatie te geven.

Bewaar medische fiches niet langer dan nodig

Hou de medische fiche goed bij op een goed bereikbare plek, maar laat ze niet open en bloot liggen. Het gaat immers om persoonlijke en soms gevoelige gegevens die niet iedereen zomaar hoeft te zien.

Is je kamp afgelopen, werk dan alle administratie zo snel mogelijk af. Is er een lopend medisch dossier, hou de medische fiche hiervan dan zeker nog bij totdat alles is afgerond. Sommige gegevens/bewijzen heb je immers nog nodig voor eventuele verzekeringen. Al de andere medische fiches vernietig je zo snel mogelijk. De papieren versie, maar ook eventuele digitale versies. medische fiches langer bijhouden dan nodig, kan een inbreuk op de privacywetgeving zijn.

Medicatie: wat en hoe?

Zalven

Zalven als Euceta® (insectenbeten), Flexiumgel®, Flamazine®,... zijn een vorm van medicatie en kunnen een allergische reactie veroorzaken. Gebruik ze dus niet zonder toestemming van de ouders of arts. Het gebeurt bijvoorbeeld wel eens dat een kind vlak voor het kamp zijn voet verstuikt en dat het al wel beter is, maar dat de ouders er voor de zekerheid nog een bepaalde zalf aan deden. Ze vragen jou nu dit ook te doen. Zorg ook dan voor schriftelijke toestemming.

Inspuitingen

Inspuitingen mag je niet zomaar geven aan een minderjarige.

Op deze regel zijn er enkele uitzonderingen:

- + Een diabetespatiënt mag zich uiteraard wel zelf (insuline) inspuiten. Dat wordt hem dan ook aangeleerd.
- + Een uitzondering is de inspuiting bij een noodgeval. Diabetespatiënten hebben soms een spuit met suikeroplossing bij zich (glucagonkit) en patiënten die een allergie hebben (bv. insectensteken) bewaren vaak een 'noodspuit' met een antiallergisch product bij zich. Deze spuiten mogen worden toegediend door eender wie, als een noodsituatie dit vereist.
- + Ouders kunnen via de medische fiche vragen aan een jeugdleider om medicatie toe te dienen, mits ze hem/haar de daartoe de nodige opleiding/instructies geven. Let wel, dit kan alleen als het om een handeling gaat die zij zelf ook hebben aangeleerd gekregen. Medicatie die door een verpleegkundige wordt ingespoten bij de patiënt thuis, kan niet zomaar door een jeugdleider gegeven worden. Dan zullen er afspraken gemaakt moeten worden met een (thuis)verpleegkundige.

Zelf bijhouden

Wat als tieners zelf Dafalgan® of andere medicatie bij hebben? Of wat als kinderen zelf hun medicatie willen bijhouden?

Vele kinderen, vooral als het gaat om een chronische aandoening of medicatie die langdurig gegeven moet worden, gaan hier erg zelfstandig mee om. Het is voor hen vaak ook veiliger om te weten dat ze hun medicatie bij zich kunnen hebben (bv. een puffer bij astmapatiënten).

Het is aan de ouders om, als ze dat wensen, expliciet te verklaren dat hun kind zijn/haar medicatie zelf mag bijhouden. Als deze verklaring er niet is, moet de medicatie centraal worden verzameld.

Even samengevat...

De enige medicatie die je dus wel mag toedienen, is die waarvan je schriftelijke toestemming hebt van ouders of voogd. Op eigen initiatief kan en mag de leiding geen geneesmiddelen aan een minderjarige toedienen.

Wanneer een minderjarige deelnemer tijdens een kamp ziek wordt, laat je hem/haar door een arts onderzoeken. Toon de dokter steeds de medische fiche. Zo kan hij in een oogopslag zien of het kind eventueel allergisch is aan bepaalde medicatie. De arts bepaalt of de toediening van bepaalde geneesmiddelen nodig is of niet.

De medicatie dient strikt volgens de voorschriften gegeven te worden, dus zoals beschreven op de medische fiche, volgens de voorgeschreven dosis en op de voorgeschreven momenten.